

TYÖVÄEN ARKISTON STRATEGIA 2016 - 2025

Työväen Arkiston toiminta-ajatus

Työväen Arkisto on sosialidemokraattisen työväenliikkeen ja palkansaajaliikkeen keskusarkisto. Arkisto perustettiin vuonna 1909 ja on maamme vanhin kansanliikearkisto. Työväen Arkisto on alansa asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tuloksena yksilöille ja yhteiskunnalle kansallisesti merkittävä yksityinen arkistoaineisto säilyy käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä.

Toimintaa ohjaavat säädökset

Työväen Arkiston toiminnan yleiset rajat on määritelty Työväen Arkiston Säätiön säännöissä, säätiölaissa (487/2015) ja laissa yksityisten arkistojen valtionavusta (1006/2006). Lisäksi valtionavun saamisen edellytyksenä on, että arkistossa noudatetaan valtionapulakia (688/2001).

Työväen Arkisto on valmistautunut tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuviin muutoksiin yksityisarkistolaisissa.

Missio

Työväen Arkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien oman toimialansa yksityisten asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, edistää niiden tutkimusta ja kehittää edellä mainittuihin tehtäviin liittyviä käytäntöjään.

Visio

Työväen Arkisto on merkittävä kansallinen asiantuntijaorganisaatio, osa tutkimuksen infrastruktuuria ja tietopalvelulaitos, joka harjoittaa aktiivista yhteistyötä muiden koti- ja ulkomaisten toimijoiden kanssa.

Arvot

Työväen Arkiston toimintaa ohjaavat keskeiset arvot ovat

Avoimuus: Työväen Arkisto edistää julkisuusperiaatteen toteutumista. Arkisto-aineistojen käytettävyyden parantaminen ja tehokas asiakaspalvelu ovat olennainen osa toiminnan avoimuutta.

Luottamuksellisuus: Arkistojen käytössä noudatetaan voimassa olevien lakien lisäksi yksityisten luovuttajien kanssa sovittuja käyttöehtoja. Yksityisyyden suojaaminen ja yksityisten

arkistoaineistojen luovutusehtojen noudattaminen luovat perustan Työväen Arkistoa kohtaan tunnetulle luottamukselle.

Tasapuolisuus: Työväen Arkisto varmistaa hankintapolitiikallaan, että tutkimuksella on käytettävissään arkiston toimialaan kuuluvien yksityisten toimijoiden ja arkistonmuodostajien osalta tasapuolinen ja riittävä aineisto. Työväen Arkisto palvelee tasapuolisesti kaikkia asiakkaitaan. Hyvä ja tehokas asiakaspalvelu ja keskeisten aineistojen saattaminen verkkoon parantavat tasapuolisia mahdollisuuksia käyttää aineistoja ajasta ja paikasta riippumatta.

Strategiset tavoitteet ja keinot

Työväen Arkisto sitoutuu kansallisella tasolla yhteisesti määriteltyihin arkistostrategisiin tavoitteisiin ja yhteisen kansallisen yksityisarkistojen hankintapolitiikan määrittelemiін rajoihin. Työväen Arkisto kohdentaa voimavarojaan strategian painopisteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Työväen Arkisto toteuttaa asiakaslähtöisyyttä kaikessa toiminnassaan. Arkisto hyödyntää nykYTEKNIikkaa palveluidensa tuottamisessa. Arkisto kehittää ajasta ja paikasta riippumattomia sähköisiä asiakaspalveluita ja huolehtii, että palvelut ovat taloudellisia ja kustannustehokkaita huomioiden kestävän kehityksen periaatteet.

Työväen Arkisto harjoittaa proaktiivista toimialansa asiakirja-aineiston hankintapolitiikkaa ja tekee tiivistä yhteistyötä Kansallisarkiston, muiden yksityisarkistosektorin toimijoiden ja strategisten kumppaneidensa, esim. SDP ja sen sisarorganisaatioiden, Palkansaajasäätiön sekä palkansaajajärjestöjen, kanssa.

Työväen Arkisto varmistaa pysyvästi säilytettävien analogisten aineistojen kustannustehokkaan ja logistisesti tarkoituksenmukaisen säilytyksen ja parantaa niiden käytettävyyttä ja saatavuutta jatkuvasti digitoimalla käytetyimpiä aineistojaan. Työväen Arkistolla on selkeät kriteerit ja toimintatavat analogisten ja digitaalisten aineistojen säilyttämiselle sekä näiden seulonnalle että hävittämiselle siten, että arkistotilat riittävät mahdollisimman pitkään.

Työväen Arkisto hyödyntää tunnettavuutensa parantamisessa sekä ulkoisessa että sisäisessä viestinnässään sähköisiä kanavia ja sosiaalista mediaa.

Työväen Arkisto edistää ja tukee työntekijöidensä monipuolista ja ajan tasalla olevaa asiantuntijuutta ja arkistoalan osaamista sekä työhyvinvointia. Arkisto noudattaa henkilöstösuunnittelussaan ajan tasalla olevaa arkistoalan osaamista ja pitkäjänteistä rekrytointipolitiikkaa.

Aineistojen hankinta ja vastaanotto

Yksityisarkistot täydentävät oleellisesti viranomaisarkistojen antamaa kuvaa suomalaisesta yhteiskunnasta. Yksityishenkilöillä tai muilla yksityisillä arkistonmuodostajilla ei ole lakiin perustuvaa velvoitetta luovuttaa arkistojaan tällaisia aineistoja säilyttäviin laitoksiin. Kaikki perustuu arkistonmuodostajien vapaaehtoisuuteen, aineistoja säilyttävän laitoksen aktiivisuuteen ja sekä arkistonmuodostajien että säilyttävän laitoksen väliseen luottamukseen.

Työväen Arkiston toimialueena on koko maa. Se kerää, järjestää ja tallettaa sosialidemokraattiseen työväenliikkeeseen ja palkansaajaliikkeeseen, työväenkulttuuriin, työväenperinteeseen, teollisuusperinteeseen, työelämään ja työn ulkopuoliseen aikaan (vapaa-aika), arkeen, ympäristöön, kansalais- ja yhdistystoimintaan ja yksityisten henkilöiden toimintaan liittyviä arkisto- ja muistitietoaineistoja niin valtakunnallisella kuin paikallisella tasolla. Kohteena saattavat olla myös ulkomailla toimineet suomalaiset järjestöt, yhteisöt ja henkilöt.

Työväen Arkisto sitoutuu kansallisen yksityisten arkistojen hankintapolitiikan puitteissa sovittuun arkistotoimijoiden väliseen työnjakoon, noudattaa säilytyspolitiikassaan arkistoalan yleisiä periaatteita ja huolehtii arkistojen eheyden säilyttämisestä ja palauttamisesta. Työväen Arkisto ylläpitää suhteita vastuualueeseensa kuuluviin arkistonmuodostajiin ja tiedottaa aktiivisesti arkistoaineistojen säilyttämisen merkityksestä.

Työväen Arkisto ohjaa ja tukee toimialaansa kuuluvien arkistonmuodostajien asiakirjahallintaa ja arkistonmuodostusta sekä siitä vastaavien henkilöiden asiantuntemusta ja toimintatapoja. Ohjauksen muotoja ovat kirjalliset oppaat ja ohjeet, neuvonta, konsultointi ja erilaiset koulutustilaisuudet.

Työväen Arkistolla on valmiudet vastaanottaa digitaalisia aineistoja (pitävät sisällään myös digitaalisena syntyneet aineistot). Digitaalisten aineistojen vastaanotto KDK:n standardisalkun mukaisissa formaateissa edellyttää arkistonmuodostajien kanssa tehtävää kiinteää yhteistyötä ja ohjeistamista, sillä arkistoon tallennettavien aineistojen konvertointiin ei ole resursseja.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Työväen Arkisto edistää tieteellistä tutkimusta yliopistojen ja tutkijoiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Aineistojen käyttöön saattaminen ja käytettävyyden edistäminen

Työväen Arkistossa olevia aineistoja säilytetään Arkistolaitoksen normit täyttävissä arkistotiloissa. Säilytystilan riittävyyden turvaamiseksi aineistojen vastaanotto- ja säilytyskriteerit on tarkoin määritelty ja aineiston seulontaan (poistoihin) kiinnitetään erityistä huomiota. Aineistojen säilytystilojen hallintaa kehitetään entisestään.

Työväen Arkiston lähtökohta on, että aineistot ovat helposti löydettävissä, saatavissa ja käytettävissä. Aineistojen eheyden palauttaminen ja säilyttäminen on yksi ydintoiminnoista. Toimivat ja kattavat hakujärjestelmät mahdollistavat ja turvaavat tiedon saatavuuden ja vähentävät analogisten aineistojen marginalisoitumisen vaaraa sähköisten/digitaalisten aineistojen suosion kasvaessa.

Keskeisimpien ja käytetyimpien aineistojen digitointi parantaa analogisten aineistojen säilyvyyttä ja käytettävyyttä. Työväen Arkisto digitoi käytetyimpiä ja heikkokuntoisia aineistojaan. Digitoidut käyttökappaleet saatetaan tutkijoiden ulottuville riittävin metatiedoin varustettuna.

Digitaalisten aineistojen ja niiden metatietojen osalta Työväen Arkisto noudattaa Kansallisen digitaalisen kirjaston standardisalkun mukaisia formaatteja ja ottaa huomioon kansainväliset standardit. Työväen Arkisto hyödyntää Kansallisen digitaalisen kirjaston puitteissa kehitettäviä yhteisiä ontologiapalveluita. Työväen Arkistonkin asiakasliittymänä tulee toimimaan KDK:n asiakasliittymäksi kehitetty Finna.

Aineistojen digitoinnissa Työväen Arkiston yhteistyötahojen kanssa harjoitetut ns. strategiset kumppanuudet tukevat aineistojen järjestämis- ja digitointityötä.

Tietopalvelutoiminta

Työväen Arkiston tietopalvelutoiminta on asiakaslähtöistä. Tietopalvelutoiminta koostuu tiedusteluista ja niihin liittyvistä toimeksiannoista, tutkijasalitoiminnasta ja kaukolainapalvelusta. Käytettävät arkistoaineistot ovat arkiston tutkijatiloiissa maksutta asiakkaiden käytettävissä. Verkkopalvelut muodostavat keskeisen kanavan paitsi digitaalisten myös analogisten aineistojen käyttöön antamisessa. Digitaalisia aineistoja käytetään pääasiassa itsepalveluna verkon välityksellä. Luvanvaraiset aineistot ovat käytettävissä sähköisen tunnistautumisjärjestelmän avulla.

Sähköisiä tiedonhallintajärjestelmiä kehitetään yhteistyössä Kansallisarkiston ja yksityisten valtionapuarkistojen kanssa yhä paremmin toimiviksi ja vastaamaan paitsi arkiston omia, myös asiakkaiden tarpeita.

Näkyvyyden ja tunnettavuuden edistäminen

Työväen Arkisto kehittää erilaisia yhteistyöprojekteja ja kampanjoita yhteistyössä asiakkaidensa ja viiteryhmänsä eri toimijoiden kanssa, arkistosektorin sisä- ja ulkopuolella. Arkiston asiakaskuntaa laajennetaan arkistopedagogisella toiminnalla, jota tehdään yhteistyössä Kansallisarkiston ja eri yksityisten valtionapuarkistojen kesken. Ajankohtaisista asioista viestitään ja tiedotetaan arkiston kotisivujen, facebookin ja Arjen historia -blogin kautta. Viestinnällä vahvistetaan Työväen Arkiston julkisuuskuvaa ja tunnettavuutta.

Toimintaympäristön haasteet

Työväen Arkiston rahoitus on vakaalla pohjalla, mutta toimintaympäristön mahdollisiin muutoksiin on varauduttava. Toimintaympäristön muutokset heijastuvat Työväen Arkistoon suoraan tai välillisesti sidosryhmien kautta. Arkisto pyrkii aktiivisella yhteydenpidolla ja sopimusteitse turvaamaan vähintäänkin nykyisen rahoituspohjan.

Sähköisessä ympäristössä digitaalisena syntyneet aineistot asettavat uusia haasteita ja paineita arkistotyölle. Aineistojen vastaanotossa ongelmia saattavat olla erilaiset asianhallintajärjestelmät, puutteelliset metatiedot, liian pienet tiedostokoot ja vanhentuneet tallennusformaatit. Digitaalisia aineistoja vastaanotetaan Kansallisen digitaalisen kirjaston standardisalkun mukaisissa formateissa. Hyväksyttävät formaatit ja tallennevälineet ohjeistetaan arkistonmuodostajille tapauskohtaisesti.